

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetheti minden cs. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához, címzett levelekben. Ár: évi negyedrét 3, félévre 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentgyörgyúti utcában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

Hírdetések minden nap, az első egy sor után 4 pengőért, a többieknek; folytonos hirdetésekért illő per elengedtetik. Mindenik hirdetésre 15 per bélyegdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: u. m. előfizetés, hirdetések, reklamatok sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Központi-utczában, STEIN könyveskereskedésben.

AZ ORSZÁGOS GAZDASÁGI-EGYLET.

Országos Gazdasági-egyletünk egyik azon kevészámú intézvényeink közül, melynek a legnehezebb idők próbáját kiállani sikerült, s tengődő életét áthozhatta az újabb időkbe, melyek attól most többet követelnek, mint valaha, miután mondhatni, hogy nemzeti existenciánk végalapja a mező-gazdászati.

Nem lehet egyszersmind csak gondolni is egy intézetet, melynek működése körehatárba lehetne e haza minden népeinek érdekére, mint éppen ezen egylet, mert minden észme, mely előbb-utóbb ezen intézet közvetítése által életre vergődhetik, s a mező-gazdászatiaknak bármily kevés lendületet adand, azonnal az ország minden népeinek közkincsévé válik, mert Erdély se kereskedő, se műiparos, hanem szinte kizárólag mező-gazdászati előtartomány, s habár vasútai hálózandjak is át bérceinket, akkor is annak csak a mező-gazdászati szempontjaiból örveendhetünk.

Ez lévén főéletforrásunk, tagadhatatlanul a Gazdasági-egylet elhivatása fontos, de jövedelme oly korlátozott eddigéig, hogy a szükséges erőről nem rendelkezhetik, a közvetítése által elérendő eredmények érdekében.

Míg az iparkamarák, melyeknek feladata kisebb körben fordul meg, némileg az illetők rovására, kiszabott áldozati alapokon, ugyiszlva már consolidálva vagynak: a Gazdasági-egylet, melynek hatásköre az ország minden rendjére kiterjed, kizárólag egy-kétszáz áldozatkész hazafi önkéntes rovatálából tartja fenn magát, s válik egy humanistikus intézetté, melyet a patriotizmus tart fenn, hogy e haza területén minden népek vegyék hasznát, legalább közvetve.

Ez egyletnek két fő feladata volna, u. m. az elméleti és gyakorlati téren hatni mező-gazdászatiunk kifejtésére, mely még országsszerte kétségbeesítőleg primitív állapotban van.

Az elméleti téren hatnia lehetne a leg-

evidensebb gazdasági kérdésekről írott népszerű munkáknak a nép közötti szétterjesztése, a gyakorlati téren hasznos termény és marhafajok, alkalmazható gépek honosítása, gazdasággal összekötött gyár-vállalatokra serkentése, marha, termény s gyümölcs-kiállítás versenyek által s t. ef.

Ezen két oldal feladat fejtegetését az egylet vezetőinek ügyvitalossága feleslegessé teszi, s csak annyi részben szükséges az, hogy általa az egylet fontos elhivatásáról meggyőződés szívárognan át a gazdai közönséghez, s azt az eddigéig lelkesebb részre serkentse.

A Gazd.-egylet elhivatásának mindenik oldala csak tetemes pénzáldozatokkal betölthető, és erre a hazafiak tömeges részvétele szükséges; még eddig minden feltűnőbb mozzanat csak egyes buzgalomteljes hazánkfiainak sokszorozott áldozataiból telhetett ki.

Igy például: a kiállítandó tárgyakra tett pályadíjak többnyire egyesek adakozásai, az egylet rendelkezése alá.

A géphozató osztály keze után látható eredmények, egyletünk vagyonság tagjainak megtízszerezett részvételéből születtek.

A legutóbbi választmányi gyűlésből az erdélyi kisebb birtokosok érdekében feltett fontos pályadíj, lelkes egyesek alkalmoszerű collatioja.

Igy tesznek, így áldoznak tizen-huszan milliók érdekében, de a leghazafiasb buzgalom is végre kifárad, s hogy egy intézet hatása tartós legyen, szükséges, hogy az a kiterjedett közrészvételben lelje fel alapját.

A Gazdasági-egylet, hogy a csatlakozást kényelmesebbé tegye, most minden vidékeken lelkes ügybarátokat, s területenként pénztárnokokat nevezett ki, kik a részvétel honszerte terjesztés, s a részvények pontos és kényelmes befizetését eszközözlék.

Mi azon reménnyel vagyunk, hogy hazánkfiain, felfogva ezen közérdeklünkben álló egylet működésének fontosságát, ahhoz lelkesen fognak csatlakozni, az ide befizetett honfi-áldozat egy-oly kiadás, mely a

virágzóbb gazdaságat honosulta által, végre visszafizeti önmagát.

Egy ország központi intézete levén ez, ohajtandó, hogy ahöz minden néptajok csatlakozzanak, s ezáltal annak teljes közrehatását biztosítsák.

Remélni lehet, hogy a központi erősdése által a megyei fiók-intézetek azonnal elkezdhetik közvetítő pályájukat, melyek éppen nem lehetnek arra hivatva, hogy külön válásuk által az országos erő szétforgácsolván, a hazai részvétel a tehetetlenség apró darabjaira szaggassák: de céljuk, a mint fejtegettük, az leendő, hogy a központon sikerült tapasztalatoknak az ország minden vidékein gyakorlati érvényt szerezzenek, jobb kezei legyenek a közös intézeti testnek, csillagok az egy nap világította csillagrendszerben.

Ezen körön kívül is képesek leszünk méltányolni a honfi-buzgalmat s áldozatkésztséget, de a cél elérése iránti reményben bizonyosan nem osztozhatnak.

„Unitis viribus!“ ez bizonynyal századunknak jelszava. Ha erőnk, áldozatkésztségünk összevetjük, egy ponton akárhol láthatunk eredményt, és úgy pedig, hogy sokkal kevesebb áldozat essék az egyesekre, de ha az ország minden szögletében egy-egy önálló központot állítunk fel, industrialis téren ezen eljárás csakis megsínylendő áldozatok mellett hozhat némi eredményt.

Csatlakozunk tehát ez egyhez, ez anyaitesthez, míg az annyira erősül, hogy megszüljön fiait; az ő öregbedésének természetes következménye lesz az, hogy az ország minden pontjain, fiók-egyletek által saját tapasztalatait közvetítse, mert hisz azon ezrek vagy százak véleménye adandja mindvégig ennek irányát, határozza meg teendőit, kik részvételük által ezen egylet-testet, s szavazati joguk által annak szellemét képviselik.

D o z s a D.

Az egyházak érdekében.

(Folytatása és vége.)

E becses lapok 36-dik számában, fennebbi cím alatt elkezdett értekezésemet bezárandó,

hozzátok szólók, nemes birtokos hazabeli protestáns társaim és hazám hű leányai! hozzátok minden székelyatyafiak! véreim! minden vallás-felekezettel közsegei, s vallói! derék elődjeink vérének, életökkel vívának e hazáért; vagyonukat, életüket áldozták polgári, s vallásos szabadságunkért, vagyonukat, s fáradságuk között szerzett javukat áldozták tanuló-intézeink, s egyházi körök felállításáért: ők mindent ténének!! Kérdés, mit ténünk mi? Rövid felelet: — szinte összerontók, bontók, és semmivé tevők nagy elődeink munkait, s mégis nem átaljuk büszkének lenni, az ő minket túlszárnyalt dicsőségükért. — A haláttan hatódiziglen kell, hogy bűnhődjék; de remélem, hogy ti, okult maradóok, atyai felséges kormányunk véd-paizsa alatt, melynek főterkövése népeink szellemi és vagyoni gyarapodása, megtesztelté azt, a mire felséges kormányunk mindennapi kegyes tetteivel, s törvényeivel utat nyitott, s a mire kell, hogy serkentessenek dicső elődeink nagy tettei, vagyon-áldozati készségük, s valóságos buzgóságuk emléke; — nem nézhetitek tovább, hogy vallás-felekezeteitek egyházi szellemi, néptanítóitok, s tanuló-intézeiteket egyrésze nyomorban, s szegénységben sínlódjék, nem nézhetitek el azt, hogy több helyeken egyházi-épületeink a nagy elődök dicső munkái, a szegénység, s gondatlanság miatt romba dőljenek, s vallásos felekezeteitek társai a szegénységből eredt gondnélküliség miatt elenyészzenek, elaprósodjanak. Ezen bajoknak elhárítása, s jobb karba helyezése végett tették, nem dicsekvő szavak, s összeszót cizfra fraziszok kellene; most van módok a tette, másszor sohase, — s ha most nem teszünk, még nevünk emléktét is elfújja a mulandóság zordon szele, azon nyomasztó öntudattal, hogy a dicső elődöknek csak hasztalan kinövésel, nem utódai valánk. Az alap a tette, nemes társak! megvan a kezetekben, felséges Urunk kegyelméből, az általános urbéri kárpótlás, és a kinek ez nem volna, a közhelelyből részesedés; s ha ez se, más nem segedelem. — Dicső elődeink mindent szerettek, s alapítanak, s mégis minket birtok iránt is biztosítanak: mi nem szerzünk semmit, elődeink nagy tetteihez mérve, nagyon keveset alapítunk; illő tehát, hogy az elődeink által szerzett és alapított vallásos intézetek, s ezzel nemzetiségünk fenntartásáért adjuk oda egy nyolczad vagy egy-tized részét a fennírt javadalmakból, azon emlékek fenntartására, s öregbítésére, melyeket elődeink feles vagyonuk hátrahagyásán kívül, a mi boldogságunkra felállítottak volt; nem a mi, hanem felséges királyunk, s elődeink adománya és hagyománya százalékjából viszunk egy fővény-szemlet, dicső elődeink emlékeik enyészettől való meg-

EGY CSALÁD TÖRTÉNETE.

Eredeti beszély.

Irta PAPP MIKLÓS.

(Vége.)

Harmadnap mulva a történetek után nem messze a kis vártól, hol a foglyot őrizték volt, — az egy nevezett Sant-Margaretha terén, az egész őrség kivált állta. A parancsnok négy szögbe vezénylőket, azután a közepre vezettek egy háromszor szökött katonát, olyan halvány arcza, de nem a félelemtől, hanem attól a nehéz sebtől, melyet három nappal ezelőtt a határ-őr golyója ejtett rajta.

A parancsnok hideg, közönyös hangon olvasta fela halál ítéletét; nem változék meg egyetlen vonás se arcán.

Az elítélt nem is látszik figyelni arra a mit olvasnak; szeméi ott járnak a messze kéklő hegyek közt.

Bekötik szeméit, s letérdeltetik a számára megasztott sír szélére, három legény szembe állt vele, mind a három egy felé céloz, valamelyik bizonyosan jól fog találni.

A parancsnok újból vezényel... egy... kető... három...

Az utolsó vezényszóra eldördül a három fegyver. Egyik se hibázott, mind a három szíven találta.

A legénység mind oda néz a halottra, nem veszi észre egyik se, hogy a parancsnok könyet töröl ki szeméből.

Egy óra mulva kis domb emelkedett a halott felett, a St-Margaretha terén újból csöndesség lett, mintha nem történt volna semmi.

III.

Néhány hét mulva e szomorú hír az öreg Derő Pálhoz is eljutott, ki nagyon sokáig nem tudott kibékülni azzal a gondolattal, hogy az ő fia nem él többé, meghalt idegen földön, erős szaksos halállal.

Menyének nemis merte megmondani; tudta, hogy e hír halált fog reá hozni. Hanem nem is kellett, hogy megmondja, az éles látása nő leolvasta az öreg apa arcáról.

Hiába vizsgálták; hiába mondta, hogy a balsors, a fatum ellen nincs menekvés. Még a vigasztalás is fájt a szegény nőnek.

Néhány nap mulva újabb csapás érte az öreg apát s a fiatal özvegyet, mert kis fia meghalt, elköltözött apjához.

Csak hárman maradtak már a családból. Az öreg Derő az utolsó pár év alatt legalább is tíz évet vénült; mióta meghalt fia, — az ő arcán nem látott senki jó kedvet, nem látta őt senki mosolyogni.

A balsors még nem végezte be csapásait, mert menyé is nem sokára elhalt férje s gyermeke után, — megölte a bánat. Egy tizenhárom éves unoka leánya maradt már csak, a többi mind elhalt; a kiket úgy szeretett, mind eltemette; — talán ezt az egylet meg őrzi, a jó Isten, s nem veszi el tőle, hisz ha ezt is elveszne, ki maradna neki akkor, a kit szeressen, kiért élne ő akkor ezen a világon?

Hanem az ő házára nagyon gyakran eljárt a halálmadár; elvitte a kis Terézt a fővárosba, beadta a legelső növekedés. Egy pár év mulva milyen gyönyörű szép leány fog belőle válni! Addig ellesz ő valahogy egyedül is; gyakran, igen gyakran meg fogja látogatni Terézt.

Egy ily látogatási alkalommal az öreg Derőt a véletlen egy fiatal emberrel ismertette meg,

a ki vonásról-vonásra az ő megholt Ferencz fiahoz hasonlított. Az öreg nagyon megörvendett ennek az ismeretségnek, kivált midőn még arról is meggyőződött, hogy ez embernek nemcsak arcza, hanem lelkülete is hasonlít hozzá.

A fiatal emberből megtudá, hogy nincs senkije. Megkérte, hogy ha nincs senkije, fogadja öt apjának, jó dolga lesz nála, bizonyosan nem fogja megbánni. A fiatal ember jó szívvel beleegyezett, elkísérte urodmárá az öreg Derőt.

„Még egy kéresem van fiam hozzád, ugyebár nem tagadod meg?“

„Nem, bármi legyen az!“

„Nagyon egyszerű; engedd, hogy Ferencznek szőlisalak, légy ezután te Derő Ferencz.“

Fogadott fia jó szívvel reállott. Az öreg nem tudott hová lenni örömben; összekapolt néhány ezer darab aranyanyal, s előállította egy pompás négyes fogatot, így szolt Ferenczhez: „Ime fiam, fogadd e néhány aranyat, eredj el a fővárosba, s költsd el ott kényed és kedved szerint, mutasd meg hogy te Derő Ferencz vagy; de a pénzből ne merj haza hozni egy krajczárt se, mert viszsza küldelek vele.“

Ferencznek tetszett ez a parancs, — pár nap mulva ismét a nagy világban volt, s utasítása következtében igyekezett a legrövidebb idő alatt végre hozzájárni pénzenek.

Midőn haza jött, az öreg megfogá kezét s elvezette roppant magtárába, megmutatta az istállóiban lovait: „Láttad-e ezeket fiam?“

„Láttam“ kiáltott föl, meglepetve a fiu.

Tovább vezetett kertjei, szobáiba, megmutatta ékszerit, drága fegyvereit. „Láttad ezeket is fiam?“

„Láttam; szépek, nagyon szépek!“

„A mit eddig mutattam, azt mind neked adom, legyen a tied örökre, — most jer szobámba, hogy a legkedvesebb kincsemet is megmutassam.“

Ferencz mindinkább meglepetve, gépileg kísérelé szobájába az öregot.

Derő egy arczképet emelt le a falról, s oda adta fogadott fia kezébe. „Nézd meg fiam jól ez arczképet.“

„Ah mi szép... minő gyönyörű anyyal-arcz!“

„E kép eredetét is reád bízom, e leány neked boldoggá kell tenned. Nekem már megvannak számlála napjaim, s nem akarom úgy meghalni, hogy e leányt egy becsületes ifjú karjai között boldognak ne lássam. Ha egy év mulva is ugy fog tetszeni ez arcz, mint most, úgy igyekezzél e leány romlatlan szívét megnyerni, s én örömmel adom reátok áldásomat!“

Ferencz csókjaival árasztá el az öreg Derő Pál kezét, azután ismét elmerült az arczkép nézésébe, melynél ő szebbet még képzeletében se teremtet magának.

Egy év hamar lejárt, s az öreg Derő Pál megérte azt az örömet, hogy Terézt boldognak lássa. Ferencz a férjek, Terézt pedig a nők közt a legboldogabb volt.

Az öreg apa, mintha csak ezt várta volna, néhány nap mulva meghalt, nyugodtan, csöndesen.

Igy hallottam elbeszélni e család történetét; — nem tettem, de nem is vettem el belőle.

ÖRMÉNY KÜTFÖK.

(Folytatás.)

A magyar ősrégi történelem földérítése-és műveléséhez egyik biztos kulcs, kétségkívül az örmény kútfők nyomozása; — az örmény kútfőkhöz, — egészen biztos kulcs, az örmény irodalmi-nyelvnek tudása; ámde az irodal-

mentéséhez, melyek minket és utódainkat megőriznek a megbuktatástól. Ugyanezt tartásuk szem előtt a székekkel, véreim, s minden reformált külön egyházi-közsegek, s azon intézetek, melyek jövedelmök egy részét nélkülözhetik, a fennírt cél elérhetősére a közhelyek osztályakor, adják egy darabnak jövedelmét visszaváltólag egyházi főtáncsuk rendelkezése alá, ha pedig ez nem volna, járuljanak tehetségök szerint a nagy cél elősegítésére jövedelmükkel. Ha egy egész nép mívelt és tehető, boldog lehet; egyesek műveltség, s gazdasága népet, s nemzetet soha boldoggá, s erőssé nem tett; segítsük egymást a mai kormányunk gondossága alatt a közzél, a művelődés felé, s akkor megfelleltünk Megváltónk, s vallásos elvünk főparancsának, mert testvérek lettünk, mert úgy szerettük felebarátunkat, mint min magunkat, — én részemről e közzé a urbíri kárpótlásom egy nyolczadát, száz pengő forintokban egyházi főtáncsuk rendelkezésére bocsátom. — Vallás-felekezeti mágánasaink azért nem érdeklődnek a szent célnál, mert tudom, hogy valamint hajdan, úgy különösen ez új korszakban, minden jónak és nemességnek pártolói, fenntartói, nagy áldozatokkal oltalmazói lévén, s különösen a nemzeti újabb vállalatoknál, elődeink nagy nevének, s dicsőségének megfelelőleg, telemes pénz-összegekkel járultak azoknak létesítésére; úgy bizton hiszem, s tudom, hogy ők a dicsőség lobogóját viendik itt is elől, s nem lesz áldozat, mint nemzeti, s vallásos érdekek háttérben maradnának.

Ezen okok, remélve, hogy mindenkit meggyőznek, különösen, ha kombinálni tud, minden vélem egy értelműt felhívok, legyen hű, s buzgó most tettel, király, hazája, s vallásához. — Ugy segejlen Isten minket, a mint jót teszünk. — Amen. Pávai Vajna Elek.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Ragusa, jun. 1. 1858. — Ragusában fontos dolgok történnék, melyek a már európainak nevezett montenegrói kérdés biztos fölvilágosítására szolgálnak. A gráhvánczi csapás után egy pár nappal ide futottak össze a bosniai angol, francia s muszka consulok, és úgy mutatták, mintha a kihíresztelt új párisi congressus pompás praeludiumának színpadán Ragusát akarják tenni. E kicsiny számú, de annál nagyobb száju gremiumoska igyekezett legott a szintén idejött Kiamil Effendit, mint a hercegovinai ügyek rendkívüli biztosát, részére vonni; de ez velök nem ereszkedett hivatalos vitaközébe.

Azonban a múlt 20-dikán két hatalmas francia s orgózhajó jelenék meg eléggé meglepőleg, Jurien de la Graviere admirál vezénylete alatt, mi célból? bárki tudhatja, ki a francia hírlapokat olvassa, melyek nyíltan mondják, mikint a francia császár a török-montenegrói ellenségeskedéseket, szükség esetében erőhatalommal is meg akarja szüntetni, s épp azért küldött Toulonból Adria tengerére két sorhajót, s a francia politika oly erőteljes végrehajtói épp azért vala szerencsénk itt látni.

E hivatalon vendégek látására az említett consularis congressus nagy előnyt látszott nyerni, s az első pillanathon úgy látszott, mintha

a muszka-francia közbenjárás Montenegro kedvére nagy lépteket tett volna; de a ki így itél, talán feleli, hogy a tengeren az angol, az itteni szárazon pedig osztrák az ur, s ezek minden más beavatkozást képesek visszautasítani. Erre szolgál azon körülmény is, miszerint Jurien de la Graviere admiral, s mellette, vagy is inkább előtte a skutari francia consul Hequard ur — a montenegrói jelen kérés sajtómozgonyja — mult 16-21-ől 26-ig Kiamil Effendit előbb kecségetésekkel, aztán fenyegetésekkel akarták reabírni a muszka-francia nézetek elfogadására; — muszka-francia nézetnek mondtam, mert világos, hogy a nagy-szerű piedastalon álló francia politika, itt csak szolgálja a muszka érdekeknek, — ambar Napoleon úgy nyilatkozott, mikint ő ez ügyben nem egyéb mint a nationalitás s a kereszténység championja: — de Kiamil Effendi azon nyilatkozata mellett maradt, miszerint a magas kapu, minden beavatkozás dacára, oly rendeleket teend, melyek képesek a birodalom integritását s nyugtát biztosítani; mely ha nem volna, kitűdj, egy független s erős Montenegro nem volna-e kész fegyver a muszka kezében, miáltal nemcsak a muszka birodalmat rendre-rende elcsajátítni, s aztán talán az osztráknak is alkalmatlanságot okozni. És ez okból az osztráknak joga van kívánni, hogy Montenegro megalazassék, s helyettesek oly állapotba — ügyes kormány s törvényes rend behozása által, — hogy a dalmáciai keresedelmet ne akadályozza, s a szomszédágokban többé ne raboljon.

De kezdjük elsorolni a további eseményeket: Május 24-dikén egy szállítmány indult el Konstantinápolyból hét gőzösön, Ragusának tartva, hol a cs. kir. kormány engedelmével a kikötők nyitva állottak. Ezt a francia admiral észre vévén, nagy kedve érkezett a Boche di Cattaro, az utolsó időkben nagyon megerősített, szép kikötőbe futni; de mivel a hadikikötőbe csak tengerivihar, vagy más nagy szükség alkalmával szabad menni, tábornok Desimon ur nem engedte meg; tehát az admiral kormányunkhoz folyamodott, innét pedig mi válasz se jött. Mi irányu volt az admiralnak, talán ijesztgető demonstratio, mind az osztrák, mind a török kormány ellen? tudni nem lehet, mindenesetre megengedni, hiba leendett.

Az engedelmekérés után öt nap mult, s Bécsből válasz nem jött, miért? nem tudatik; de az igen, mikint m. h. 29-kén reggel egy cs. kir. gőzös érkezett a cattaroi öbölbe, s itt számos gyalogságot s tüzereket szállított partra, melyek az otáni erődöket tüstént elfoglalták. Az admiral tehát kinyilatkoztatta, hogy már nem akar Cattaróba menni, hanem ujjonnan jött rendelete szerint Gravezában maradand, egyuttal engedelmel kérvén, hogy meheszen Budnába, mely van Albania tengerpartján, s onnan Cetijébe Daniló látogatására, a mi rögtön megengedett; azonban kormányától utasítást kérvén, ha vajon bemenjen-e Cattaróba engedelmel nélkül is? a válaszlól mitse tudhatni, csak azt tudjuk, mikint m. h. 30-n délután a két történetteljes francia hajó rögtön lütfött s elindult Budna felé, minden lücsüvel nélkül, de talán azért, mert épp azon időben az a hír terjedt át, hogy a török szállítmány közeledik. Az idevaló egész világ már valamely nagy tényt, protestatiót, erőszakot s talán tengeri csatát is várt, de egyik se történt egyéb,

csak az, mikint tegnap d. e. 10 órakor a hat török gőzös a grázovai kikötőbe jött, horgonyt vetett. E hajókon vala egy egész dandár, Mehemet pasha alatt; négy zászlóalj 12 hegyi ágyúval, 300 lóval, 4000 nizam jól ruházva, szerelve. A főparancsnok Ferik Halim pasha. Még az nap este kiszállottak a grázovai gyakorló sikra, ide kitűzött szép zöld s fehér sátrakba.

Az osztály, miután magát hét napi utazás után kipihente, Trebinjébe fog menni. Holnapután pedig, a török dandár eltűnt után, a két francia sorhajóhoz ismét szerencsénk lesz, de talán nem úgy, mint Hannibal ad portas. Alkalmasint nem várják be az útban lévő második török szállítmány ideérkezését, hanem talán elmennek Spalatoba a Diocletianus palotája romjainak látogatására.

A török had föllállítás Hercegovinában jelenleg: Niksich erődben 2500, Klobuk várában 150, Trebinje erődben 2000, Stólaez s Mostárban 2500, jelenleg Ragusában 4000, a jövő osztály 4000. Ehez járul még a bosniák s albani bégek ajánlata 20,000 baschibozukkal; összesen 36150.

Halim pashának rendelete van egész erélyvel menni előre. Tehát a szultán, bizva az angol s osztrák politikában, nem fog hajtani a francia s muszka fenyegetésekre, s így ha a török vezérek eszesek, derékek, s a Mahumed fiairól erők s vitézek, alkalmasint győznek; de midőn én ma reggel több ahoz értő katonatisztekkel az annyira dicsért török tanyálatására menék, nem néztük ki a szükséges sajtóságot, se a vezérek, se a katonák szeméből, sőt midőn én az egész legénység természetét látam s az osztrák katonák martialis természetével s kinézésével összehasonlítottam, s aztán ellentétben a barbár, de civilisatio elfogadására képes, a mellett a törökökhez képest óriási alkatú feketehajgyiek ötlének képzetembe: nem tehettem, hogy eszembe ne jusson az 1 milliós perza Mardonius alatt, kiket 30000 zászlósággal küzdő görög Themistocles s Aristides bölcs vezénylete alatt összehajtott. Azonban, ha a kicsinyeket a nagyokhoz hasonlítani vétek, ezerszer kérek bocsánatot Themistocles s Aristides nagy szellemüktől.

De még valamit. Három nap óta egy angol ágyú-gőzös is van Gravezában, melyen a bécsi kuldság egyik tagja tartózkodik. E gőzös parancsnoka őrnagy, Glejt, ki csak a török elfennivel értekezik.

A cs. kir. tengerpart Ragusától lefelé őrizet alá tételeit egy osztrák tengerhad osztály által, mely áll három fregátból s négy hadigőzőből. Parancsnoka cs. A. comodor Scopinich, s ezenkívül még két fregát s két corvet vett rendeltetést a megjelenésre. Így van a dolog. Bello na mindenfelé fúvatja irtóztató tárogatóit, s ha Napoleon magát megbakolja, Isten tudja, mi lesz.

Farkas Sándor.

Dézs, május 20 1858 — Mivel tudom, hogy az olvasó-közönséget érdekelni szokta minden adat, mi hazai ügyeleteink életére vonatkozik, különösen ha oly egyesületekről van szó, melyeknek a közműveltség előmozdítása jutott elrendeltetésük szép céljával; tudósítói kötelességemnek tartom megírni, hogy a dézsi társal kodási-egyesület a mult héten lépett életének és fennállásának 24-dik évébe s május 13-dikán újabbán megalakult. A gyűlés elején a tagok névsorának felolvasásából jólesett meggyőződ-

nunk arról, hogy egyesületünk iránt az eddiginél nagyobb részvét s érdeklőség mutatkozik. A mult évi számadási vizsgálat felolvasatván, örömmel értesültünk arról, hogy a bevételek a kiadásokat fedezték, tehát tőkésünk érintetlen maradt. A bevétel 3239 forint 1/2 kr, a kiadás 3125 ft 2 kr ment, tehát pénztári maradvány az 1857/8-dik egyleti évről 113 ft 48 1/2 kr váltóban. Ezen összegből mennyi fordítottat irodalmi művek vásárlására, jótékony szellemi célokra, azt most nem is említem, mivel eddigi leveleimben elmondám időnként; most még csak annyit írok meg, hogy a folyó évre az igazgatóválasztmány tagjaivá lettek szavazatok többségével a következő részvényesek. Igazgatók: Torma István, ifj. Both Pál. Választmányi tagok: Ungvári György, Keszer János, Nagy Farkas, Tatrosi Ferencz, Czeck Kálmán. Jegyző: Deszöfi Mihály. Segédjegyző: Veres Lajos. Pénztárnok: Márkovics István. Könyvtárnok: Kovács Samu.

Tegnap a legszebb májusi napok egyikén, egy nagyszerű sétát tettem városunk környékén, s természet ezorfele bájain kívül még sok egyéb is volt, mi reám örömdetes hatott, s mivel a kedves benyomások mostan oly ritkák, szabadon följegyzem azon dicséretes újításokat, melyek a városi előjárásnak becslésére szolgálnak s a közönség méltánylásával találkozunk, s reám kedvesen hatottak.

Temetőnk eddig igen elhagyatott állapotban volt, őseink sirhanjtján nem ritkán barmok legeltek, vagy a sírköveknek gondatlan kezek tettek rombolásokat, e bajoknak eleje van véve, két temetőnk körül van sánczolva s egy kerítéssel ellátva; csinos kapu juthatni most a temetőkerthez, hol gondos pásztort figyelme őrködik s vezeti az embert egyik sírtól a másikhoz, mulogtató az ültetett facsemetékét s virágbokrokat. Valóban a kegyeletű legszebbje közé tartozik az melylyel őseink emlékének áldozunk.

A Kolozsvár felé vezető útvonalon, éppen a város végén, volt egy közhely, mely, úgy látszik, a városi köztrágya szemétdombjával volt választva, s igen rossz benyomással volt a Dézsre jövő idegenre nézve első pillantással a városra, ily egészségtelen s éppen nem aesthetisch látvánnyal találkozni; ezen trágya-domb nem létezhet többé, el van hánnya, egyengetve s helyén egy körülkerített csinos ájtóval ellátott eperkert áll, melyben csak most vetetett el a Gazdasági-egylet által küldött epermag, de reméljük, hogy évek múlva ott csinos eperfaerdő álland, előmozdításra a selyembogar-tenyésztésnek, miáltal e nevezetes ipar nálunk is óhajtott lendületet nyereud; ezen eperfa-iskola jó alkalmat fog nyújtani a lakosoknak, ezen iparág megkedveltesére.

A napokban alkalmat volt belétekinteni a város folyó évi költségébe, nem forog az ugyan közkezen, mint némely más városok hivatalos jelentése nyomtatásban, sok száz példányban, de azért úgy van összeállítva, hogy biztos záloga városunk anyagi jobblétének s felvirágzásának, s azt bármelyik lakos örömmel olvashatja.

Az előleges számítás szerint tehát Dézs város folyó évi bevétele 3,155 ft 52 kr pp., kiadása 34,154 ft 37 kr pp.; a kiadások között egy 10,000 pfrint, s bátran állíthatjuk, ha ily arányban megy az adósság-törlesztés, városunk egy pár év alatt minden adósságaitól megválhat; ezen kiadások nevezetes részét teszik kisebb és

mi-nyelv, mint szinte az örmény liturgiái nyelv is, nem egy, az örmény társalgási népnyelvvél; de ettől nem is csak oly arányban különbözik, mint a magyar, latin és német irodalmi nyelv különböző a magyar, latin és német népnyelvtől; hanem tudomra legalább az erdélyi örmény nép-nyelv sokkal különbözöbb, nemcsak a keleti, hanem még a moldovai örmény népnyelvével is; — már pedig még a keleten lakó örmények nép-nyelve is különbözik az irodalmi örmény nyelvtől. — Továbbá az erdélyi örmények a nélkül, hogy szeg nyelvüket s jeles nemzetiségüket vagy szegyenének vagy megladagnak, — körülményeik közt sokkal inkább elmagyarultak (mi tán nem is hibáztatható) semhoggy közöljük többen, ambar óhajtkák s édes örömet tennék, a magyar ősrégi történetmel örmény kútfók után földeríteni képességgel bírják. — Nehezen hibázhatn, — ha azt állítom, hogy egész Erdélyben oly örmények, kik az irodalmi örmény nyelvet bírják, s történelmi fejtegetésekre képzettség és képeségek, idejök és alkalmuk volna, három-négynél többen alig találhatnánk. Innen volt és van ez ügyben a hallgatóság, — mi mégis éppen nem fásultság; eléggé fáj az illetőknek az, hogy hallgatni kénytelenek ott, hol örömet sikra lépének. — Nem azt állítom: hogy az erdélyi örmény nemzet közt nincsenek művelt, tudós és irodalom-képes férfiak; hanem csak azt, hogy az örmény irodalom és történelmi kútfók bajnokai és buvárai, csak igen kevesen voltak — s jelen kor, még kevesebben vannak; mivel mult és jelen műveltségek közt Erdélyben csak igen-igen kevesen lehetnek és válhatnak is olyanokká Erdélyben. Ezen igen kevesek közt, különös kivételi tüneményül áll a ft. számújvári főesperes ur, *) ki a mint előttem is,

*) Nevezett derék hazánkba nyilatkozatát lapunk 42 és 43. számai hozták.

ezelőtt mintegy három évvel nyilatkozott, örömet szolgálalad számos adatokkal, melyekben utalások és hivatkozások foglaltatnak, a magyar őstörténelemre vonatkozó örmény kútfókra; s ez lenne, véleményem szerint,

1-ső mód addig is, míg a fentisített esperes ur, ez érdemben még többet, s példájára más örmények is tehetendnek valamit a végett, hogy az örmény-magyar történelmi anyagok előkészítése. Egy értesültem, hogy, ha pártfogok nem hiányzandnak, a kétszer is tisztelt főesperes ur, egy egész illetén munkával már most kész föllépni.

2. Az örmény irodalmi nyelv tanulmányozása és művelése végett, tudomra, néhány európai nagy nemzet egyetemei mellett egy-két örmény nyelv és irodalmi tanszék, már jóval előttem s pedig csupán tudományos és világtörténelmi szempontból, állított. A magyar akademia, a magyar őstörténelemnek örmény kútfók utáni földerítése szempontjából is, a pesti magyar egyetem mellett, egy örmény nyelv tanszékét saját érdekében is felállíthatna; tanáru meg lehetne nyerni egyet, azon mechatrista szerzetesek közül, kiket Bécsben Ferencz császár magas gondolkodása s század első tizedében megtelepített, s az ausztriai udvar bőkezűsége folytonosan pártfogol, mint oly férfiakat, kikől a felségek udvarnak követsegekre szánt, s ezek közt magyar honfiak is, oktatást nyerneik különböző, és főleg a török nyelvben.

3. A magyar akademia inkább, mint bármely más egyetem, közlekedést eszközölhetne nemcsak a bécsi, és velencei szent Lázár-szigetben létező örmény mechatrista kolostorokkal; — hanem a lemergi katolikus örmény érsek és a konstantinápolyi örmény katolikus primás urakkal is, kiknek nagy része, konstantinápolyi vagy örményországi örmények

lévén, az örmény irodalom és történelmi kútfókat, melyek a magyar őstörténelemre nagy fényt és világosságot deríthetnek, nemcsak kijelölgetnek, hanem azokat valamely európai nyelvre is áttéven, s az akademia azután magyarítván, közlönyeit csak érdekesítene, melyekben közremunkálomatom a lehetőség, ezenel magam is felajánlom.

4. Minthogy a magyar nép is, csak keresztény-hitre lépésével lépett az európai nagy nemzetek sorába, s a magyar nemzet szép nevezetere; minthogy az is bizonyos, hogy a magyar haza, a magyar egyházzal egy koru, s kezdett óta a legszorosabb viszonyban áll vele: azért a magyar egyház és haza történelme is annyira összefüze merül fel az elfoglaltan lélek előtt, hogy lehetetlen valamirevaló hazai történelmet írni a magyar paphazafinak, a magyar haza viszonyaira való figyelem nélkül; talán czélszerű lenne, hogy a magyar akademia, a magyar egyház püspöki karával kezelt fogva, utaztatás történeljé Romába a magyar honi és magyar egyházi történelem nézponjtából; hol a még pogány és keresztényült magyar nemzetre vonatkozó számos adatokat lehetne gyűjteni a Romában létező örmény kolostorokban, s a pápai könyvtárakban, mely kútfókból aztán idővel egy lehetőleg teljeteles, s a magyar nemzetet megdicsőítő, föltámasztó és virágzását biztosító magyar egyházi, és hazai történelem fogna kiforrászni. — A magyar nemzetnek ezen két águ, kiegészítendő, ki-egyenlítő egyház-hazai történelmében lenne, a történelem vezető Istennek új mutatása szerint azon egyetlent talizmánja, melyben élni, állni, s virágozni fog.

(Vége következik.)

Salamone Fiorentino.

(Szül. Livornóban, 1792.)

Corinna, a híres rögtönző, felszólította e költőt a keresztény hitre áttérésre, a jövő üdvül kecsegteti; mire ő e sonettel felel: *Alcibiade*

Titokba van takarva annak utja,
Ki lelket ad a tehetetlen pornak;
Mi csak lélekzel és mi el alatt s fent,
Hatalmáról mind énekelve szólnak.
A férgek és a nagyok mind alatta,
Setét mégis e kéznek szövvénye,
Ki sejtítheti hát a jövődni titkát?
Hiszen talány maga az élet fénye!

Oh hölgy, te nagy, ki csak nevedet ragyogva
A hurokon szétküldöd a világba,
Az Indusig az Adriától fogva!

Igyad csak a dics serlegét, de fölhajts
Előtte, kinek lég a jövő fátyla.
S ki így beszél: imádj, de aztán hallgass.

A cséplők.

(Stein Lipóttól. — Szül. 1810.)

Oh a cséplők zaját nagyon kedveltem én;
Az áldás ilyenkor már közeleg felém!
Verése rendszeres és egyhangyan halad,
S minden verés egy-egy áldott maggal biztat!
S egy szem se hasad meg, mind-mind épen marad,
De a mag elveti a léha burkokat.

A bájba örvendezz, Izraelnek fia!
Hisz a szültaltatás erényid felhívja!
S áldd a kart, mely téged kinez ostorozva!
A mag, az megmarad! s külön hull a polyva.
Váradi.

nagyobb építkezések városunk szépítése tekintetéből, iskolai tanítók, papok fizetése. A városi hivatali személyzet fizetése összesen csak 4876 rfta megy. Az államkölcsön befizetett része már 10,000 rftig van kiegészítve, a melylyel egy csinos városháza felépítése van czélba véve a piac legszebb részén, a mostani régi tanács-ház lerontatván, városunk piaca térben és esztétikusságban ezáltal sokat fog emelkedni. Mindezt a majorsági pénztár s a városi jövedelem szinte kétféleképpen emelkedésének köszönhetjük mi, megint cs. k. kerületi főnök, mlós Stadler Károly és I-ső kerületi biztós mlós Januska ur elvitáztatatlán érdeme, kiknek városunk igen sok hálaival tartozik. I jól tudjuk, hogy a jöttel önmagában találja fel jutalmát, s a jó hivatalnoknak elég jutalom a tiszta önzet, hogy kötelességének lelkiismeretesen megfelelt; de a hírlap-tudósítónak kötelessége az elismerés és méltánylás szavaiban fejezni ki azok érdemeit, kik nincsenek oly helyzetben, hogy szavaiuknak a nyilvánosság terén hangot adhassanak. r. l.

Almakerék, május 30. — Az erdélyi r. kath. püspök ö excellentiája, azoknak, kik a múlt év okt. 14-én Almakeréken tűzvész által károsultak, kegyeskedett 30 pftot ajándékozni, mely összeg a károsultak közt május hó 24-én ki is osztott. Fogadja ö nmlga a segélyezették köszönetét. Megjegyzésre méltó, hogy a károsultak közt egyse volt r. kath. és így ö nmlga Sz. Lukácsnak az Apostoli cselekedetekről írt könyve 10. r. 34. és 35-dik v. szerint cselekedett, s mint nem személyválogató, keresztényi türelmének adta szép jelét.

Egy székely.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

* A helybeli zenekör május 28-án tartott gyűlésében elhatározta, hogy az október 1-sőjéig közbeszó hónapok folyán, azoknak mindig csak első vasárnapján rendezessenek előadások, miről a zenészek kedvelői ezennel értesíttetnek. Ne feledjék tehát, meg jul. aug. és szeptember első-első vasárnapját!

— A vasut legelső hatása hazánkra. A mint a n.-várdi vasut megnyit, feltűnhet már is az élénkebb népforgalom Nagyvárad és Kolozsvárt közt, mely annyira emelkedett, hogy már az eddig nálunk alig láthatott kintornások (verklisek) tele kezdik zugatni fejüket koncertjeikkel. De a rossz mellett jön a jó is. Váczról már is jelentek meg itt marhavásárlók, kik a helybeli ár felett 15—20 pcenttel drágábban vásárolják be marháikat. Ha még a vasut ide is behozatik, kérdésen kívül a hazai marhatenyésztés nagy sikert fog aratni, s marháink a régi piacot, mely a múlt században nekünk szép forgalmat adott, visszanyerendik. Ne tévővázsanak hazánkiai sietve elfogadni annyiszor elmondott tanácsunkat: tagosítsuk sietve birtokunkat, hogy azt váltó-gazdászal alá rendezve, a takarmány-terményeknek tért kaphassunk, s indíthassuk meg, s hozzuk jó karba a marhatenyésztést.

— (A kunok és jászok zászlói.) A Császárné Ö Felsége által a múlt évbeli körút kegydus emlékeül a jászoknak és kunoknak ajándékozott két zászlót a „M. S.” következőleg írja le: „Mind a kettő pompás mű. Az ezüst ládáshegy szélesebb részein tölgy- és bábérlevelekből képezett arany-koszorúban a legmélyebben tisztelt legkegyelmeseb Ajándékozó nő nevét tünteti föl. Maga a zászló, a lovas zászlók aljára, a legnehezebb világoskék selemmelmelekből készült, gazdagon és tényesen a legizetesebb, legművészebb ezüsthimzésekkel borítva s az egyik oldalon egy arany-alapu érem a legmagasb Uralkodó-pár arcképeit azon érem mintái szerint mutatja, melyet a kerületek a múlt év emlékére verettek; a másik oldalon az illető kerületek címereit, az egyik zászló a Jászság, a másik az egyesült Nagy- és Kis-Kunság címereit meglegelőleg széphimzésben kivé. A felirat a két zászló-szalagon egyképpen így hangzik: Erzsébet Császárné és Királyné. Továbbá az egyik szalagon: A Jászoknak 1857; a másikon: A Kunoknak 1857. A szalagok végén a legmagasb császári ház, Magyarország s a bajor kir. ház címerei láthatók.”

* A B. P. Hírlapban olvassuk, hogy Gyula i Ferencz szinész hazánkba tehetése Pesten érdemszerint méltányoltatván, a nemzeti színház igazgatósága egyelőre három óra szerződött.

* Feleki Miklós, ismert színművésztünk, kit a télen, itteni vendégzereplési alkalmával, közönségünk oly lelkesen fogadott, közelebből „Angyal Bandi” című népszimfiumvet nyújtott be a drámaíróvá választmányának.

* A pesti lapok ujból írják, hogy Teleki-Bickersteth Johanna grófnő, a lapunkban közölt közkedvessé „Spanyolhoni levelek” szellemes duma írója, s a „Child Harold” fordítója közelebből Pestre váratik, hol az írói körökben valami öt meglisztelő meglepetésről gondolkodnak.

* A „bécsi humorist” azt a hírt közli, hogy ismert költőnk és írószünk, Gyulai Pál, még e nyár folytán össze fog kelní Szendrői M. r. i. kisasszonnyal, Petőfi sógornőjével. E

szerint Gyulai ifju legényi lajstromunkból „ex-punctus leszen” ugyan, de azért, mint megfellegetedett embert, nem kevesebb szívesen várjuk Kolozsvárra, hová professori állomását elfoglalni körülbelül ősszel fog lejönni.

KÜLFÖLD.

Törökország. — Mint Bécsből írják, a porta a Montenegro feletti alkudozások s a suzerainitási kérdést is akarja tárgyalatni, s e kis tartomány feletti suzerain jogainak feltétlen elismerését kívánja, mielőtt legkisebb engedménybe is beleegyeznek. Ez engedmények, a mikro a porta késznek nyilatkozik, magok a hatalmak közt is sok ellenkezésre nyújthatnak alkalmat, mivel a porta hallani se akar Montenegrónak adandó kikötőhelyről. S e részben főleg Ausztria s Angolország hatályosan fogná a portát támogatni, mert e kikötőhely inkább Oroszország hő vágyainak célja, a melynek elérésére évtizedek óta állhatatos n, de mindig hasztalan igyekezett. Egy alkalmas kikötőhelynek az Adrián birhatása képezi tulajdonképpen valódi háttérét annak, a mit oly czímz etesen „montenegroi kérdésnek” neveznek.

— Arról értesülünk most, hogy a porta az ellenségeskedések megszüntetése iránti parancsát még akkor adta volt ki, a midőn saját hadserege kudarcra volt kényszerítve, és már visszavendő volt e parancsát, minthogy méltán tarthatott attól, hogy hadseregének téllensége egy ily megveretés után a bosnyák-hercegovinai és szerbiai keresztények hangulatára kártékony hatással leend. A nagyhatalmak iránti tekintetből mindemellett is pillanatra az ellenségeskedés felfüggesztése mellett maradt, fentartva csakugyan magának azon jogot, hogy szükség esetében a Montenegróiak ellen is fordulhasson. Hirszerint a Stambulban összeülő követi conferentia részéről egy külön bizottmány menend Montenegróba, a határszabályzás alapján előkészítése végett.

— Triesztből jun. 5-én távirják: „A két franczia sorhajó Budua előtt vetett horgonyt, s másnap üdvözlővéseket tett. F. hó 1-jén a francia ellenadmirál Hiquard főconsullal Montenegróiak által kísértetve, Braicón át Cetinijébe utazott, s 3-kán délután Cattarón át visszatért Budua. Tegnap óta a két franczia hajó ismét Gravosa előtt van. A „Coquette” angol ágyunaszád Gravosából, nem tudhatni hová, elindult.”

A francia, s angol hajók ezen sürű jövése-menése csupa buvódi-játék-e, vagy mélyebb jelentéssel bír, s hová bűhatott el legujabban az a kacér angol „Coquette” hajó? Bécsnek jól értesült körében azt állítják, miszerint e hajó rendelkezése eleitől fogva az vala, hogy a francia hajók mozgalmait kísérje; a „Coquette” a Lyons admirálhoz Londonból érkezett távirati utasítás következtében küldetett Gravosa felé, Lyons maga pedig parancsot vett, hogy minden pillanatban készen álljon az Adriai tenger felé indulásra, mi helyt erre vagy Londonból, vagy a bécsi angol követség által felszólítást nyer. Ezen körülmény, valamint a Times egy legujabb cikke világossá teszi, hogy Angliának nincs szándokában békén nézni, mint gazdálkodik Franciaország az adriai tengeren; az angol kabinet most mindinkább Ausztria és Törökország fele hajlik, minek legközelebb fekvő oka az, hogy Franciaország középtengeri hajórajának készülése az angol kabinet előtt nem lehet közönyös, főleg ha igaz, mit a trieszti lap közöl, hogy Thouvenel báró a Stambulba mulató francziákat arra intette, miszerint egyelőre semmi nagyobb szerű vállalkozásba ne bocsátkozzanak, mert nem tudni, mi történik holnap. A francia kormány más részről szilárd tervet követ, mely már most az avatlanok előtt se lehet titok. Elő-örül két hajót az adriai tengerre küldött, aztán

hat hajót Fréjus előtt (Nizza és Toulon közt fele uton) sétáltat, most meg külön avishajót rendelt Fréjus felé, mely az ottani kis hajórajt a Toulon előtt horgonyzó és ujabban tetemesen szaporított közepptengeri hajóssereggel összeköttetésben tartja: tehát lépcsőzetesen állítja fel hajóit, Toulontól az Adriáig. Mi végre történik ez, ha igaz, mit francia lapok mondanak, hogy a Montenegrói ügy minden kétségen kívül, Orosz- és Franciaország kívánata szerint fog eldöntetni, s hogy a porta e két hatalom kívánatának mindenben engedett? Mindenestre jó lesz e hírek megerősítését bevárni; egyelőre csak annyi bizonyos, hogy Fuad pasa e tárgyra vonatkozó emlékiratot adott át Párisban, s hogy a porta ugyanezen themát tárgyaló jegyzéket intézett a hatalmakhoz, mely Bécsben Kallimaki hg. által már átnyújtott.

— Azon birre, hogy Montenegró a portának jól bedolgozott, Kandia szigete is fellázadt, s mint Stambulból írják, a lázadók egy „befolyásos pártfőnöktől” 1000 főnyi segéderőt kaptak; önkénytelen is az epirosi görögség fölkelésére emlékszik az ember a múlt keleti háboru alatt, s csak arra nézt lehet erős kétségünk, hogy a francia kormány most is tiltakozni fog az athenebeli kétszínűséggel ellen, a mi a sz. pétervári kabinet titkos terveit előmozdithatná.

Franciaország. — Párisban, ugy látszik, gazda nélkül vetettek számot, ha arra számítottak, hogy a Montenegrói ügyben olcsó kárpótlást szereznek a fejedelemségi kérdésben vallott kudarczért. Emittetük már, hogy Walewzski ez ügyet, ha nem is formaszorúleg, legalább közbevetőleg igyekezett volt szóba hozni; azonban Fuad pasa kereken kimondotta, hogy ott hagyja a fa-képnél az egész értekezleti solennitást, ha tárgyakat pendítenek meg, melyek, mint a portának belügyei, kizárólag a szultán souverain eldöntése alá tartoznak. A Dunafejedelemség kérdésében szintoly kevéssé tűri a török meghatalmazott a kontárolást. Orosz- és Franciaország, mint tudjuk, az ö uniói eszméikből csak annyit akarnának feláldozni, a mennyit szükségesképpen kénytelenek, legalább megmenteni annyit, hogy az unioinak létre-jövetelét, habár jövedőben is, lehetővé tegyék. Ámde a török meghatalmazott az áluk lelkeknek nem hagy legkisebb részt is, s kénytelen Franciaországot, vagy hagyjon fel az unio eszméjével s minden hozzá tartozóival együtt, vagy pedig nyilatkozzon ki a divának kívánságai mellett, szakítván az uniót ellenző hatalmakkal. Mint látói, mindenik fél éppen ott tapogalja a másikat, a hol valósággal fáj, s azért oly bajos képzelní, hogy mind e felforgó nehézségeket egyetlen ülés alatt el lehessen igazítani, s hogy orosz és francia részről oly könnyen eltökéljék magokat a Fuad pasa szervezési tervébe beleegyezni.

— A Montenegrói-török pernek még eddig a valódi tényállását se bírták megállapítani Párisban. Fuad pasa aziránt iparkodik felvilágosítani Walewzski grófot, hogy Mirkó őcsének jelentése nem való. A jun. 2-ki „Moniteur” mo t a hős Danilónak, Mirkó bátyja-urának, a francia consulhoz intézett levelét közli, melyben a grahavoi ütközetről felvilágosítások adhatnak, mikből az tűnik ki, hogy Hussein pasa a Delarue átutazását arra akarta használni, hogy az utóbbinak tanácsa ellenére, a maga terhéssé lett állásából visszavonuljon. Az irat végén Danilo arra utal, hogy az egész dolog egyedül Montenegró megvédésére volt szorítva; hogy a győzelem dacára annak határait nem hágták át; hogy kardesapás nélkül a fél Hercegovinát meg lehetett volna hódítani; hogy azonban a herceg Napoleon császár ohajtására hajlott, mint a kibe vetette minden reményeinek horgonyát.

Ezen Montenegrói okirat kevéssé vág össze Danilo titkára Delarue-nak egy kiáltványával, mely francia nyelven így hangzik: „O exja Hussein pasa engem

hadseregével kísér, sátrait a grahavoi területen hagyván azon küldetés befejezéséig, melyre én a Montenegrói hg. ő magassága által Kémal effendi ő excéjához és az idegen hatalmak consulaikhoz küldve vagyok. A herceg azt parancsolja, senki ne nyuljon ezen sátrakhoz. Grabovo máj. 13. 1858. (aláírva) H. Delarue.” Ezen levél kétségtelenül megerősíti, hogy Delarue még máj. 13-dikán, mint Danilo megbízottja, a véres összeütközés elkerülése végett közbenjárás tekintetéből a török táborban volt; továbbá, hogy ezen közbenjárás mindkét fél által elfogadott egyezményig halad előre, miután a török hadaknak Delarue küldetésének befejezéséig vagyis a fegyverszünet megkötéséig visza kelle vonulniok, s időközben sátraikat a grahavoi területen hagyniok; végre, hogy Danilo hg. a Montenegróiakhoz intézett azon parancsát, hogy a sátrakhoz ne nyuljanak, tehát ne is raboljanak, a török táborban a maga meghatalmazottja által mutatattá fel. Igaz, a levél csak azt mondja, hogy a helyben maradó sátrak, nem pedig a visszavonuló török csapatok maradnak illetetlenül, s meglehet, ezen szerkezet éppen azért lön választva, hogy netaláni eventualitások esetére hátulsó ajtócska maradjon. Azonban, miután ezen okmány értelmében az is el volt végezve, hogy a törökök a fegyveres összeütközés kikerülése végett a vitás területtől távolabbi eső állomásra húzódnak, annál fogva legalább is menthető dolog, ha a törökök Delarue levelében a magok részére is szabad menetit utlevelet véltek kapni. Az tény, hogy a törökök a biztosítást ily értelemben fogták fel; e jó hiszemben az egyezést a magok részéről azonnal betöltötték máj. 13-án, tehát azon napon, midőn Delarue levele kelt, vissza felé utnak indultak, és még ugyazon 13-ki napon következett be a feketehegyiek ismeretes támadása a török dandár ellen hátulról és oldalról, mi által ez összeszorított, szétugrasztott, s közel 2000 embert vesztett.

— Párisban csupa merényletről kalapál a sok hírkövacs, s legalább annyit kikötnek magoknak, hogy a merénylet, ha nem sikerült is, de meg volt kísértve. Az való, hogy az Orsini-féle bombákhoz hasonló szerszámok a piemonti határon foglaltattak fel, de ez még május elején történt. Ha ujjab gyilkossági eszközök foldeztetéséről akarnak tudni, az alkalmasint azon félreértésre vonatkozik, mely szerint Seymour lord kocsiján a rendőrség néhány részesövet lefogalt, mely a kocsii horderejének kikutatására volt felrakva. Több hitelt érdemel azonban azon hír, hogy Piemontból jelentés érkezett, mely szerint hat olasz igen gyanus szándékkal utban van Páris felé, s hogy e hat egyén közül négyet már kézzre is kerítették. A hírek ezen túlzása csak arról tanuskodik, hogy a lázas hangulatot még semmi szigor se volt képes lecsillapítani.

— Nagy elégtelenséget okoz a belügyminiszternek egy közelebb a megyék főnökeihez bocsátott körlevele, melyben felszólítja, bírák rá a jótékony intézetek kezelő bizottságait, hogy a fekvő javakat adják el, s vásároljanak állampapírokat az áran. Az államtanács is előterjesztést intézett volna a kormányhoz ez ügyben. Az általános rossz hangulat folytán annyí enyhítés már is történt, miszerint Espinasse egy második körlevelében figyelmezteti a főispánokat, nehogy szertelen buzgóságukban a dolgot nagyon erőltessék. Hogy fekvő javaknak állampapírokká változtatásuk iránti törvény az egyházi testületek fekvő-javaira nézve megrendeltnék, alig képzelhető, bár ezt is rebesgett egy belga lap. A francia császár már nem egy hatalomnak vetette oda a keztyűt; de aligha jónak találndja azon hatalommal is összekapni, mely a hadsereg mellett trónjának legerősebb támaszát képezi. Elég kellemetlenül lepte meg a Tuileriákat már az is, hogy a két Bourbon-ház közti gyűlölség, mit a napoleoni uralkodószék erős enyvél hilték, nem gyökeredzik oly mélyen, mint eddig képzeltek, s hogy a le-

gitimisták, Chambord gróf példájára, az Orleans hercegnő halálaért mély gyászt öltöttek.

Anglia. — Az angol alsóház május 31-iki ülésében igen is kézzel foghatólag kitűnt, hogy Disraeli nem igaz singgel mérte magát és saját táborát, a melynek lelkét a független szabadelvűek csoportja teszi; a közelebbi lakomán tartott gyűlés beszédért s ottan nyert tetszés-riadásokért érzékenyen kelle lakolnia a nemzet házában; Palmerston-tól szorítva, lépésről lépésre vonult hátra s kénytelen vala elvégre megvallani, hogy a tory-kabinet érdemei az angol-francia háború megállásában még se oly igen nagyok. Egyébiránt az efféle pironkodások, a jelen kormány-nak nem sokat ártanak; tudja, hogy őt rosznak tartják, de azt is érzi, hogy ő szükséges rosz, s ez tökéletesen kielégíti látszik dicsvágyát.

— New-yorkból máj. 22-ről kelt tudósítások szerint Dallas, az É.-államok londoni követe, oda utasított, hogy az amerikai hajók megmozdítása-ért Angliától elégtételt s a további moztatások megszüntetését kívánja.

— Az elhírt Bernard nem rég Londonban előadást tartott a francia viszonyokról. Nagy bizalommal van a köztársasági párt közel jövője iránt. Tetszéssel fogadták beszédét; de osztottnak-e erős hitében, már az más.

Olaszország. — A szárd követkamará a kölcsöntörvényt megszavazta: erősíteni akarja várát. E szerint még csak egy parányi dolog hiányzik — a pénz. Franciaországban itten a legszebb alkalom nyílik

az ő hűszövéseire iránt bizonysítani azt, hogy iránta való barátsága nemcsak a pénz-zacsokig terjed, de ennek belsője is elhat.

— Majdnem bizonyos már, hogy a Cagliari-ügyben Nápoly az orosz czárt ajánlá választott bírót s hogy Szardínia is e választásban megnyugszik, mert hiszen Oroszország mind a két olasz államnak barátja, s ha gyámoltá is szükség esetében valamely állam ellen, ez minden bizonynyal nem Nápoly, hanem valamely más oly hatalom lenne, melylyel a czárnak is számolni valója van.

Amerika. — Amerikából írják, hogy Brigham Yung, a mormonok főura, papja, hivataláról lemondott, s Cummings, az utaki területnek az Egyesült-államok által újonnan kinevezett kormányzója, ápril 1-jén tartotta bemenetelét a mormonok fővárosába — és pedig békes innepélylyel, minthogy a soknejű szentek fegyvereiket lerakták s készülődni voltak a fehér hegyek felé kivándorolni.

Angol és észak-amerikai hajók közt a mexicói vizeken már-már háborús összeköttetésre került a dolog, néhány amerikai hajónak az angol czirkáló hajók általi ki-mozdítása miatt, a midőn éppen jókor parancsot kaptak ez utóbbiak csöndesen viselniök magokat. Az unio népe és sajtója rendkívül bosszankodik az angolok ellen.

UJ POSTA

— Danilo herceg nem hiába veti minden reményét a Tuileriák udvarába, mert

onnan szüntelen hangzik füleibe a biztató szózat: „Ne félj fiam, Dani! míg engem látsz.“ Így jun. 1-jéről félhivatalos alakban ellentmondanak egy bécsi félhivatalos lap azon állításának, mely szerint a porta Grahovótól csupán azon feltétel alatt volna hajlandó megválni, ha a montenegrói hg. a szultán suzeráinitását elismeri. A francia előadás szerint, ha Danilo hget meg akarta volna tenni, akkor a határ-villongás már régen meg volna oldva, mert Törökország ez esetre már az antivar-i kikötőt is oda igézte, s ez uttal csupán az egyedül Törökország tett engedményt; az engedte meg minden viszonyteremény nélkül, hogy Grahovo a fekete-hegyieknek maradjon meg, és hogy a most megkezdendő alkudozásoknak az 1856-iki status quo legyen az alapja. Ellenben a suzeráinitás kérdése mindkét oldalról fenn van hagyva, s egyáltalában nincs semmi kilátás, hogy az Törökország javára oldassék meg. A „Moniteur“ még nem szólott ez ügyben ily határozottan.

— A jun. 5-kén tartott conferentia eseményeiről általában még semmi egyebet nem hallani, mint hogy a helyzetet igen komolynak tartják. A diplomaták aggályteljesen csóválják fejüket s Seebach ur nagy eseményeket jósol, a nélkül, hogy azokat közelebbről megjelölne, mint ez már szokása e finom és ravasz diplomátának. Párisban, mint írják, jelenleg egész egyenlítői hőség uralkodik, s a nehéz ügyek kiegyenlítésén izzadó diplomátia — egy belga lap szerint — „árnyék s hűvesség után liheg;“ ez urak mindenikének van Tusculuma, a hová elrejtezhették

a hőség elől, s ha mégis ott ülnek Párisban s a 30 foknyi hőségben még mind tanácskoznak, lehet képzelni, hogy a nehézségek nem oly könnyen oldhatók meg, mint ez a pénz emberei Europa érdekében, s még inkább saját részvényeik javára ohajtják. A fejedelemségeket illetőleg, ha igaz is, hogy a diplomaták általában egyesek, s a nézetkülönbségek csupán a részletekre vonatkoznak, ámde ezekben aztán annál szívósabbak ez urak. Ez volt az ok, miért kelle a második ülés után új utasításokat kérni egy egész sor pont iránt, melyre nézve erős ellentétek tüntek ki. Julius vége előtt éppen nem gondolnak az értekezletek végére. A fennebbi dicsért Seebach ur, mint jól tudják, a párisi és sz. pétervári udvarok rejtelmeibe mélyen be van avatva; közelebb Turinban is megfordulván, sok oly dolgot tudhatott meg, a mi közönséges ember fia előtt hét peccsétű könyv.

— A kandiai lázadás nőttön-nő. A fölkelők száma tüstént szelvedben 2000 főre ment, kik a malarai királd állást hatalmukba ejték. Valami Karakaki nevű görög vezénylete alatt 1000 ember nyomul Canea felé, a lázadók segítségére. Otto görög király pedig a kissingeni fürdőbe készül, hol Napoleon császárral akar találkozni, — az apró nemzetiségek nagy pártfogójával.

Bécsi börze. — Julius 9-dikén. Erdélyi urbéri papir 79³/₄. Magyar urbéri papir 81¹/₂. Nemzeti kölcsön 83³/₁₆. Arany 7¹/₄. (darabja 4 frt 48⁹/₁₀ kr) Ezüst 4¹/₄.

Felelős a szerkesztésért BERDE ÁRON.

Urbérkárptólási tőke-utalványozás.

A szászvárosi cs. k. megyei törvényszék utján április 16-ról, 1858. 1) B. Bánfi Jozéfa ifj. gr. Bethlen Sándornának folli, nagy almási, k.almási, rengeli, glodi, csigmoi, buni, madai, kresunesdi, kajameli, cserlesi, k.-denki, sárfalvi birt. után 29,394 ft 39 kr. — 2) Fekete Györgynek almaseli, glodgilesdi birt. után 291 ft 38 kr. — 3) Kupucz Kata öz. Rácz Péternének almaseli birt. után 48 ft 26¹/₄ kr. — 4) b. Josika Tekla ifj. Hollaki Ferenczének nagy-rápoli, kis-rápoli, vormagai birtoka után 7160 ft 4³/₄ kr. — 5) Ugyanannak brancskai, dumesdi, kabesdi, boozsi, gyalumarci, szirbi, furksorai, maroslyei, úrnava, úrnaviczái, vályamarei, lungai, hosdói birt. után 18,272 ft 43³/₄ kr. 6) öz. Jári Istvánnak sily-macesdi, birt. után 333 ft 45 kr. — 7) Schuster Mi-

hálnak csebi birt. után 1288 ft 23 kr. — 8) Gombos Lászlónak és Alfrédnek ludesi birt. után 983 ft 54 kr. — 9) Ugyanannak piskezi, n.-rápoli, bulbuki, csebi, kurpenyi, válemai, bucsumi birt. után 5182 ft 23 kr. — 10) gr. Bethlen Mária öz. gr. Lázár Benedeknek beneczei, gyalmai, lupenyi, madai, rengeli, bakonyai, f.-algyógyi, a.-algyógyi, homorodí, feredő-gyógyi, nyirmező-válenyi, bucsumi, kistesdi, ludesi, csebi birt. után 26,845 ft 6³/₄ kr. — 11) Id. Ungur Lajosnak lindinai, f.-szilvási birt. után 228 ft 57¹/₄ kr. — 12) Buda Miklósnak rusori, galaczi b. után 2658 ft 16³/₄ kr. — 13) Buda Miklósnak füzesdi, puji, horbátvizi, uriki, hubiczai, farkaspataki, petroszi, petrosenyidszai, livadsenyi, lupenyi, f.-urikányi birt. után 18,785 ft 24 kr. — 14) Ugron Istvánnak f. algyógyi, al.-algyógyi, homorodí, bozesi, nyirmezői, csigmoi, folli,

boji birt. után 10,227 ft 38³/₄ kr. — 15) gróf Teleki Gyula és Sándornak id. gr. Teleki Sámuel fiainak kresunesdi, kajameli, dupe-piacza-vályai, szatuluj, d. p. vályai-korneczei, grohdzeli, tamiczai, serboji birt. után 10,466 ft 58³/₄ kr. — 16) id. gr. Teleki Domokosnak kresunesdi, kajameli, d. p. szatuluj, korneczei birt. után 7904 ft 10 kr. — 17) Zeyk Johanna öz. Zeyk Miklósnak bápataki, aranyi, náador-vályai, zeykfalvi, bosorodí, grodi birt. után 5215 ft 20¹/₄ kr. urbéri kárp. tőke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók jul. 10-éig. Targyalási nap 1. 2. és 3-nak szept. 10 ke, — 4. 5. 6. 7. és 8-nak szept. 11-e, — 9. 10. 11. 12. és 13-nak szept. 13-dika, — 14. 15. 16-nak szept. 14-ke, — a 17-nek szept. 17-ke d. e. 9 órakor.

A szebeni cs. kir. megyei törvényszék utján ápril. 19. ról, 1858. I.) B. Diószegi Antal-

nak pálosi birt. után 2150 ft 2 kr. — II.) gróf Tholdi Krisztinának bolyai, salykói birt. után 1401 ft 53³/₄ kr. — Maurer Andrásnak mihályfalvi birt. után 1205 ft 10 kr. — III.) Tamási Istvánnak hidegvízi, salykói birt. u. 2132 ft 36³/₄ kr. — IV) gr. Haller Zsuzsánnának almakeréki birt. után 52,609 ft 26³/₄ kr. — V.) Nemes Károly, Mária és Ottiliának woldorfi birt. után 845 ft 30³/₄ kr. — urb. kárp. tőke és járuléka utalványoztatik. A követelések beadandók I. II. III. nap jun. 19-ig. Targyalási nap I. II. és III-nak aug. 12-ke, — IV. és V-nek aug. 19 ke d. e. 9 órakor.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

(454) (2—3)
Pályázati hirdetés bábai állomásra.

Az abrudbányai nehezk-pénztárból megalapított 150 ezüst frt évi fizetéssel, s e mellett a praxisból nyerendő jövedelemmel járó abrudbányai ürességben jött első bábai-állomás betöltésére pályázat nyíltatik.

Az ezen állomás elnyeréséért pályázni szándékozók a bábaizsakban levő kiképzettségeket, e szakbani eddigi gyakorlatokat, erkölcsi magokiviseletüket, születésük vagy eddigi lakások helyét, végre a magyar- és román nyelvbeni jártasságukat bizonylók, hiteles okiratokkal ellátott kérvényeiket, ez évi aug. 1-ső napjáig, az abrudbányai nehezk-pénztári bizottmányhoz nyújták be, vagy postán bérmentesen küldjék el.

(455) (1—3)
Nro. 3437. 1858.

Pályázati hirdetmény.

A kolozsvári városi tanácsnál az ideiglenes levéltári állomás ürességbe jövén, ezen állomásra, valamint az ennek betöltésével esetleg meg ríhethő ideiglenes ígtatói és levéltárnoki állomásra, melyhez valamint a levéltári állomáshoz is évi 400 ezüst frt fizetés van egybekötve, a méltóságos cs. kir. megyehivatal f. évi május 20-ról 430 sz. alatt kelt rendelete követeln.

kezteben f. évi július 8-kaig ezennel pályázat nyíltatik

Az ezen állomásokra pályázni kívánók arra utasítanak, hogy e bel kérelmeket szabályszerű belyeggel ellátva az irt határideig az alulírt városi tanács-hoz adják be.

Ezen állomások elnyerésére szükséges, hogy a pályázó a magyar és német nyelv alapos tudását bevégzett tanulmányai, valamint eddigi közszolgálatát úgy politikai és erkölcsi fedhellen magaviseletét tanúsítsa.

A kolozsvári tanácsból jun. 5 én 1858.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(456) (1—3)
Eladó jószág.

Kolozsvár, Dézs és Szamosújvár között a választi járásba keblezett Recze-Keresztur helységében egy szép nemesi birtok, mely áll: szántó, kaszáló és szép kiterjedésű erdőkből szabad kézből örök áron eladó. Értekezhetni felőle Kolozsvárt, piac sor 160 szám alatti gr. Rhédey háznál lakó jószág felügyelő Bányai Vitálissal.

(447) (2—4)
Szeszgyár-eladás.

Csiki és Zsigmond kolozsvári külső-magyar-utcai közös szesz-gyárak szerződési ideje a jövő tavasszal kitélik. — gyárukat eladni határozták. — Értekezni lehet a tulajdonosokkal.

(459) (1—3)

A csász. kir. szabadalmazott
RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA
(Adria biztosító társaság Triestben)

kilencz és fél millió p. forintnyi
kezeskedési alappal biztosít
JÉGKÁROK ELLEN
és pedig a legutányosabbban megállapított díjak mellett, s a teljes és azonnali kármentesítés rendszerén

Továbbá ugyanazon társulat, mint eddig, elvállal biztosításokat tűzveszély ellen, szállítás alatt levő javakra, tőke, életjáradékok, nyugdíj, s nászhozományokra nézve.

Alólírt főügynökségnél minden e részbeni felvilágosítások a legnagyobb készséggel adatnak, alaprajzok ingyen szolgáltatnak, s általában a biztosítások a legutányosabb díjak mellett vétetnek fel.

Kolozsvárt, jun. 11-én 1858.

Főügynökség
WOKÁL JÁNOS,
iroda, főpiacz 8. szám,

(458)

HIRSCH LIPÓT

ékszer-kereskedő

Pestről.

Ajánlja nagyszerű s jólrendezett

ezüst, arany, drágakő, gyöngy és óra-raktarát

a legutányosabb áron s a legvalódibb értékbeni szolgáltat-
tal; mely esetben szinte vesz és cserél cikkek a legjobb
áron, Áruhelye a Nagy-piaczon levő sátorában.

(451)

Stein Jánosnál Kolozsvárt, és Wittich Józsefnél M.-Vásárhelyt

megszerezhető:

WIGAND'S CONVERSATIONS-LEXICON

für alle Staende von einer Gesellschaft deutscher Gelehrten bearbeitet.

Vollständig in 12. Banden 180 Lieferungen ára: 20 pp. frt

(450)

(2—3)

Hirdetés.

A tordai sósfürdő-társulat részéről ezennel közhírré tételik: miszerint az idei fürdőszaki f. évi június 1. ső napján megnyitván, a fürdő az azzal élni akarók több hideg és meleg fürdőszobákban, vagy szabadban használhatják.

A vendégek számára hat külön szoba áll ké-

szen. A társulat gondoskodott a vendégek szükségére s kényelméről is; mint jó konyha-czukrázat lehetó jutányosságáról, s a fürdő a városból használni kívánók számára szabályozott ár melletti bérkocsikról.

Tordán, máj. 26-kán 1858.

(457) (1)
KLÁVER STIMOLÁST elvállal: óvár 202-ik szám alatt. Kedves János.